

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Begroting 2021 Nummer: Bestuursstukken\3200	Agendapunt: 6
---	----------------------

DB: Ja 10-11-2020	BPL: Ja 25-11-2020	FAZ: Ja 25-11-2020	VVSW: Ja 25-11-2020	AB: Ja 9-12-2020
-----------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------	----------------------------

Opsteller: Jan Schiphuis, 0598-693886 Personeelszaken, Financiën en Bedrijfsvoering	Opdrachtgever: Klaas de Veen	Portefeuillehouder: Jakob Bartelds
---	--	--

Ondersteuning van de afdeling: ☐ Technisch ☐ Juridisch ☐ Financieel ☒ Staf ☐ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging
--

Externe betrokkenen: N.v.t.	Reden: N.v.t.
---------------------------------------	-------------------------

Samenvatting: De begroting 2021 is opgesteld op basis van de meerjarenraming 2021 - 2024 rekening houdende met recente ontwikkelingen met financiële gevolgen. De totale lasten stijgen met 2,3%. De lasten van de Watersysteembeheer stijgen met 3% (met inzet van de algemene reserve) en de lasten van de taak Zuiveringsbeheer met 1,4%.
--

Duurzaamheidsparagraaf: Nee

Begrotingsaspecten: Ja

AB Voorstel: De begroting 2021 vaststellen. C-kredieten beschikbaar stellen voor € 9.294.500,-. Een mandaat met betrekking tot treasury verstrekken aan het dagelijks bestuur met betrekking tot de voorziene transacties zoals opgenomen in de begroting onder hoofdstuk 3 K. Financiering.
--

Bijlagen: Ja – Begroting 2021

Ter inzage DB: Nee Onderwerp(en): –
Ter inzage AB (iBabs): Nee Onderwerp(en):

Bestuursvoorstel

–

Besluit/opmerkingen bestuur:

Paraaf secretaris-directeur:

Bestuursvoorstel

Inleiding

Hierbij bieden wij u de begroting 2021 aan. Deze begroting is gebaseerd op de op 26 augustus 2020 vastgestelde MJR 2021 – 2024.

Door nieuwe ontwikkelingen sinds de vastgestelde meerjarenraming (MJR) is de lastenontwikkeling € 0,3 miljoen lager dan de eerder uitgesproken verwachtingen bij de MJR. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u graag naar de begroting 2021. In het kort gaan we hieronder in op (lasten)ontwikkelingen en de tarieven. Wij stellen u voor de begroting 2021 vast te stellen.

Onzekerheden en risico's t.a.v. de begroting 2021 als gevolg van de COVID-19 virus.

We zijn begin 2020 door de gevolgen van het COVID-19 virus abrupt in een onzekere economische situatie terechtgekomen die leidt tot werkloosheid, faillissementen, verslechterde schuldratio's (overheden, bedrijven, gezinnen). Deze onzekerheid is wereldwijd en de centrale overheden en banken proberen met maatregelen de economische gevolgen zoveel mogelijk te beperken. Overheden proberen banen, inkomens en bedrijven te beschermen om permanente schade aan de economie zoveel mogelijk te voorkomen. Centrale banken hebben waar mogelijk de rente verlaagd en proberen markten liquide te houden om te voorkomen dat het kredietproces vast komt te zitten. Door diverse deskundigen wordt getracht inzicht te verschaffen in de verwachte economische ontwikkelingen. Op basis van een aantal variabelen wordt door deze economen een aantal mogelijke scenario's geschetst.

De mate waarin landen het virus weten terug te dringen, is bepalend voor de snelheid van het economisch herstel. In de Macro Economische Verkenning (MEV) 2021 (september 2020) van het Centraal Planbureau is gewerkt met twee scenario's. In de basisraming krimpt de economie in 2020 met 5%, gevolgd door ruim 3% groei in 2021. De werkloosheid loopt op tot 6% in 2021. In het tweedegolfscenario krimpt de economie ook in 2021 en loopt de werkloosheid op richting de 10%. De spreiding tussen de scenario's is groot; dit geeft duidelijk de mate van onzekerheid in de voorspellingen aan. De economische vooruitzichten hangen mede af van hoe het coronavirus zich ontwikkelt.

De belangrijkste variabelen/onzekere factoren hierbij zijn de vragen of we het virus onder controle krijgen en wanneer, hoe en wanneer het consumentenvertrouwen zich herstelt als aanjager van de economie en in welke mate de (centrale) overheid steunmaatregelen al dan niet handhaaft. Het risico bestaat dat pas na langere tijd na afloop van de diverse steunmaatregelen de gevolgen echt zichtbaar worden. Maar ook andere onzekerheden spelen daarbij een rol, zoals bijvoorbeeld de toegenomen werkloosheid en de vraag hoe lang dit gaat duren, knelpunten in de productiesectoren door verstoringen bij toevoerketens, de verlaging van productiviteit en extra kosten door de gevolgen van maatregelen t.b.v. de 1,5-metersamenleving in diverse sectoren.

De meest gedeelde verwachting is dat herstel traag zal gaan en langere tijd zal duren.

Gevolgen voor het waterschap

We hebben een beeld van wat corona ons tot nu toe heeft gebracht, maar over wat corona ons nog gaat brengen en welke effecten de coronacrisis in de toekomst zal hebben, weten we niet. De crisis als gevolg van de pandemie raakt het waterschap op verschillende manieren. In het licht van de begroting 2021, zijn er twee factoren dominant maar ook onzeker: de ontwikkeling van (de inbaarheid van) onze belastinginkomsten en de samenwerkingsmogelijkheden met partners.

Bestuursvoorstel

Naast de vraag of de werkzaamheden doorgang kunnen vinden onder de geldende maatregelen is het ook nog de vraag wat de precieze financiële gevolgen zullen zijn. We hebben extra kosten en later ontvangen belastinginkomsten, omdat we ruimhartig zijn omgegaan met verzoeken tot uitstel van belastingbetaling. Ook is het nog onduidelijk of die partijen uiteindelijk wel in staat zullen zijn om de belasting alsnog te betalen (i.p.v. bijvoorbeeld failliet te worden verklaard door de financiële omstandigheden). We weten nog niet precies wat de omvang is van de financiële impact, maar net als gemeenten en provincies zullen ook de waterschappen geraakt worden.

De coronacrisis vraagt het waterschap om snel in te spelen op veranderingen in de omgeving. Gedurende het begrotingsjaar 2020 speelt het waterschap binnen de kaders van de huidige begroting in op de veranderende omgeving. De eventuele financiële gevolgen in relatie tot de getroffen maatregelen in verband met corona voor de bedrijfsvoering voor 2020 zijn bij de najaarsrapportage 2020 inzichtelijk gemaakt.

Ondanks de beperkingen die de coronacrisis met zich meebrengt zijn wij in staat gebleken om onze kerntaken naar behoren uit te voeren. We zorgen iedere dag voor veiligheid, voor schoon en voldoende water. Onze zuiveringen functioneren, de waterpeilen kunnen worden gereguleerd en de kades en watergangen worden onderhouden zoals gewoonlijk. Het werken van de collega's die dit thuis doen wordt adequaat ondersteund door de automatiseringsafdeling. Maar ook planvorming ligt niet stil en zo is ook het voorontwerp beheerprogramma aan het bestuur aangeboden.

De COVID-19 problematiek heeft invloed op de invulling van onze ambities en opgaven waaraan wij ons gecommitteerd hebben, al dan niet samen met partners. Opgaven zoals inspelen op de klimaatverandering, de energietransitie en de stikstofproblematiek (mede in relatie tot veenoxidatie) kunnen alleen in samenwerking met anderen worden opgelost omdat we onderling afhankelijk zijn van elkaars inzet. Mede door de onzekerheden en financiële impact op een deel van onze partners (met name de gemeenten) zal het lastiger zijn om effectief te kunnen handelen op korte termijn.

Realisatie van ambities en opgaven

Als betrouwbare overheid wordt er van ons verwacht dat we onze lange termijnvisie, ambities etc. vasthouden, maar moeten hierbij wel rekening houden met de economische crisis.

Welke effecten de gevolgen van het COVID-19 virus op de langere termijn op het werk van het waterschap zal hebben, is op dit moment nog niet bekend. De risico's op vertragingen en toenemende kosten in de lopende projecten, zijn er nog steeds. Wel is het beeld nu dat dit zich minder voordoet dan in eerste instantie werd ingeschat. In de praktijk kunnen de aannemers goed doorwerken en kunnen onze eigen mensen deze projecten goed begeleiden. De voorbereiding van nieuwe projecten loopt goed door. Sommige projecten stagneren vanwege de verminderde mogelijkheden voor inkoopbijeenvakomen en overlegmomenten met belanghebbenden.

1. Uitgangspunten

Inhoudelijk

Ook in 2021 voeren we, conform afspraak, het beheerprogramma en het coalitieakkoord uit en komen ontwikkelingen op ons af. In de begroting 2021 gaan we in hoofdstuk 1 en 2 hier verder op in.

Voorbeelden hiervan zijn:

- de onderzoeken voor de zuiveringsstrategie zijn in uitvoering;

Bestuursvoorstel

- eind 2019 is de slibverwerking opnieuw aanbesteed (contract ingaande 2021);
- we gaan verder met voorbereiden van het invoeren van de Omgevingswet;
- de werkzaamheden (waterdrager) voor het nieuwe beheerprogramma 2022 – 2027;
- diverse onderzoeken voor investeringen in duurzaamheidsmaatregelen zijn in uitvoering en de eventuele kansrijke projecten worden opgepakt;
- het 10 puntenplan Nutriënten en Gewasbeschermingsmiddelen (GBM) is in uitvoering, in 2021 zal een kredietaanvraag aan het algemeen bestuur worden gedaan voor een fosfaatverwijderingsinstallatie op de RWZI Gieten.;
- de doelen genoemd in het Coalitieakkoord worden verder uitgewerkt en uitgevoerd.

Financieel

Belangrijke uitgangspunten van de MJR waarmee bij het opstellen van de begroting 2021 rekening moest worden gehouden:

- Stijging personeelslasten 3%.
- Formatie 331,5 fte. MJR 333,5 fte.
- Prijsstijging (inflatie) 1,5%.
- Rente(omslag)percentage van 2,2%.
- Investeringsvolume € 15 miljoen, hierop zijn de kapitaallasten berekend.

2. Het resultaat

We vergelijken de begrotingsuitkomst eerst met de verwachte uitkomst volgens de MJR 2021 - 2024. Daarna vergelijken we de begrotingsuitkomst 2021 met de uitkomst van de begroting 2020.

2.1. Vergelijking met de meerjarenraming

De netto lasten van de begroting 2021 zijn ten opzichte van de MJR € 297.000,- lager. Dit betreft grotendeels de volgende grotere bijstellingen:

- Sanering asbestdaken; budget 2020 ingetrokken bij NJR en opgevoerd in de begroting 2021 € 88.000,- (nadeel).
- Hogere raming dividend NWB € 400.000,- (voordeel).
- Hogere energielasten op basis van actuele gegevens € 150.000,- (nadeel).
- Lagere formatie; 2 fte Mura extra i.p.v. 4 fte extra, € 126.000,- (voordeel).
- Hogere raming oninbare belastingdebiteuren (10%) € 59.000,- (nadeel).
- Diverse KRW budgetten € 75.000,- (voordeel).

Ten opzichte van de MJR is de lastenontwikkeling nu als volgt:

	MJR 2021 - 2024	Begroting 2021
Netto lasten	€ 90,4 mln.	€ 90,1 mln.
Inzet reserves	€ 2,1 mln.	€ 2,0 mln.
Belastingopbrengst	€ 88,3 mln.	€ 88,1 mln.

Bestuursvoorstel

Totale lastenontwikkeling	2,5%	2,3%
Per taak		
- watersysteembeheer	3,2%	3,0%
- zuiveringsbeheer	1,6%	1,4%

2.2. Vergelijking met de begroting 2020

In hoofdstuk 4 van de begroting (zie bijlage) is de vergelijking tussen de begroting 2021 en 2020 naar kosten- en opbrengstsoorten opgenomen. Daarin verklaren we in grote lijnen alle verschillen.

	Begr. 2021	Begr. 2020
Netto lasten	€ 90,1 mln.	€ 88,5 mln.
Te dekken door:		
- Reserves	€ 2,0 mln.	€ 2,4 mln.
- Waterschapsbelastingen	€ 88,1 mln.	€ 86,1 mln.

De door de belastingopbrengsten te dekken lasten stijgen in 2021 met € 2,0 miljoen ten opzichte van 2020. Dat is een stijging van 2,3%.

Voor het watersysteembeheer gebruiken we de algemene reserve watersysteembeheer om de waterschapsbelasting voor die taak met niet meer dan 3% te laten stijgen. Voor 2021 is daarvoor € 2,0 miljoen nodig. Bij de MJR werd nog uitgegaan van een stijging van 3,2%. Door een verlaging van de totale netto lasten met € 297.000,- ten opzichte van de MJR is het gelukt de stijging van het watersysteembeheer te beperken tot 3%. De verlaging betreft met name een hogere raming dividend NWB en een lagere extra formatie Mura van 2 fte.

Voor de taak zuiveringsbeheer stijgen de lasten met 1,4%. De uiteindelijke, door belastingopbrengsten te dekken, lasten stijgen van € 86,1 naar € 88,1 miljoen. Een stijging van 2,3%.

3. Tarieven

In de vergadering van het algemeen bestuur van 9 december 2020 is een nieuwe kostentoedelingsverordening (KTV) ingaande 2021 vastgesteld. In de KTV staat de procentuele verdeling van de kosten van het watersysteem over de belastingcategorieën ingezetenen, gebouwd, ongebouwd en natuur. De verdeling is gebaseerd op een bestuurlijke keuze voor het ingezetenaandeel en een berekening van de onderlinge waardeverhoudingen voor de overige categorieën.

Deze nieuwe KTV vervangt de in 2018 vastgestelde KTV. Volgens de Waterschapswet moet de KTV minimaal eens per vijf jaar worden herzien. Het dagelijks bestuur heeft besloten de KTV tussentijds te herzien omdat de ontwikkeling van de waardeverhouding tussen gebouwd en ongebouwd scheef groeit. Dit is met name het gevolg van een gestage afname van het aantal hectares ongebouwd en een forse stijging van de WOZ-waarden in ons gebied. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar het bestuursvoorstel 'Kostentoedelingsverordening 2021 watersysteemheffing waterschap Hunze en Aa's', d.d. 9 december 2020.

Bestuursvoorstel

De volgende procentuele verdeling is nu van toepassing:

Categorie:	%
Ingezetenen	29,0%
Gebouwd	49,1%
Ongebouwd	21,5%
Natuur	0,4%

In hoofdstuk 3, onderdeel E van de begroting staan de tarieven per taak voor 2021.

Het tarief voor ingezetenen wijkt af doordat het aantal ingezetenen is toegenomen. Het tarief voor gebouwd is gebaseerd op de verwachte stijging van de WOZ-waarden. Als de WOZ-waarde stijgt, daalt het tarief.

Het aantal hectares watersysteemheffing ongebouwd is met ruim 6.300 gedaald. Dit komt vooral (6.253 ha.) doordat meer hectares ongebouwd aan WOZ-objecten is toegerekend. Gemeenten gingen vrij ruimhartig om met het toerekenen van ongebouwde oppervlakten aan gebouwde objecten. Denk aan een woonboerderij met een paar hectare grond. In het verleden corrigeerde het Noordelijk Belastingkantoor (NBK) deze toegerekende hectares. De WOZ gegevens worden nu vanuit een landelijke voorziening (LV-WOZ) aangeleverd. Wijzigingen aanbrengen door derden (zoals het NBK) is niet meer mogelijk. Het NBK overlegt momenteel met de gemeenten over een groot aantal - in onze ogen - onterechte toerekeningen. De verwachting is dat dit tot marginale bijstellingen zal leiden. Ook leidt het plaatsen van zonneweides op landbouwgrond tot een verlaging van het aantal hectares ongebouwd. In de begroting 2020 was nog geen rekening gehouden met deze daling van de hectares ongebouwd. Hierdoor wordt het effect op de tarieven zichtbaar in het jaar 2021.

Het tarief ongebouwd stijgt in 2021 met 5,0% tegen een stijging van de taak watersysteembeheer van 3,0% als gevolg van het lager aantal hectares.

Door aanpassing van de kostentoedelingsverordening en daardoor de berekening te baseren op actuele gegevens is het effect van bovenstaande verschuivingen verminderd. Bij een ongewijzigde KTV zou de tariefstijging voor ongebouwd uitkomen op 7,6%.

De verschillen worden duidelijk bij onze "voorbeeld belastingbetalers". Zie de tabel hierna.

Tariefeffecten op voorbeeld belastingbetalers

	2021
Gezin met een huurhuis	+1,9%
Gezin met een eigen woning	+1,3%
Gezin met een agrarisch bedrijf	+4,7%
MKB bedrijf	+0,7%
Industrieel bedrijf	+1,7%
Natuur	+3,3%

Het percentage geeft aan hoeveel de belastingaanslag waterschapslasten 2021 zal afwijken van de belastingaanslag waterschapslasten van 2020.

Bestuursvoorstel

4. Stand van de algemene reserves

De algemene reserves worden vooral gebruikt als algemeen weerstandsvermogen. Het hebben van voldoende eigen vermogen stelt ons in staat financiële tegenvallers zoals bijvoorbeeld beschreven in de risicoparagraaf op te kunnen vangen indien ze zich voordoen.

Uitgangspunt is de omvang van deze reserves in overeenstemming te brengen met het in ons Financieel Statuut gebruikte uitgangspunt dat de reservepositie per taak ligt binnen de bandbreedte van het vastgestelde minimum en maximum.

Al een aantal jaren is ons beleid hierop aangepast. Het handhaven van reserves op het minimaal gewenste niveau, voor de taak watersysteembeheer, is nu het uitgangspunt.

In de tabel hieronder zijn de meest actuele gegevens verwerkt. De reservepositie is voor 2021, na vaststelling van de najaarsrapportage 2020, als volgt te bepalen:

Taak	Stand per 1 januari 2021 (incl. NJR 2020)	Minimum omvang (basis: risico- inventarisatie)	Tekort (-) t.o.v. minimum Overschot (+)
Watersysteembeheer	6.796.000	1.767.000	+ 5.029.000
Zuiveringsbeheer	1.618.000	658.000	+ 960.000
Totalen	8.414.000	2.425.000	+ 5.989.000

Uitgaande van de huidige stand van de algemene reserve watersysteembeheer en uitgaande van bestaand beleid, is het overschot van de algemene reserve voldoende om de huidige meerjarenperiode de stijging te stabiliseren op 3%. In 2024 is dan de minimumomvang bereikt. De minimumomvang is het benodigde weerstandsvermogen welke is berekend op basis van de risico-inventarisatie. Door een voordelige uitkomst van de najaarsrapportage 2020 en een verlaging van de netto lasten t.o.v. de MJR, is stabilisatie van de stijging op 3% de komende meerjarenperiode weer mogelijk.

De verwachting is dat na 2024, bij bestaand beleid, de jaarlijkse stijging tussen 2% en 3% zal bedragen, zonder inzet van de algemene reserve.

Voorstel

De begroting 2021 vaststellen.

C-kredieten beschikbaar stellen voor € 9.294.500,-,-.

Een mandaat met betrekking tot treasury verstrekken aan het dagelijks bestuur met betrekking tot de voorziene transacties zoals opgenomen in de begroting onder hoofdstuk 3 K. Financiering.

namens het dagelijks bestuur,

Bestuursvoorstel

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf